

Mgr. Václava Kettnerová

Lexikálně-sémantické konverze ve valenčním slovníku disertační práce

posudek vedoucí

Předkládaná disertační práce se zabývá alternacemi, tedy změnami ve valenční struktuře sloves, a možnostmi jejich lingvisticky adekvátního, přitom ekonomického popisu ve slovníku.

Práce sestává z několika částí. V úvodních kapitolách autorka rozebírá přístupy k dané problematice založené na různých teoriích zahraniční i české jazykovědy a představuje teoretický rámec Funkčního generativního popisu (FGD), který ve svém rozboru problematiky využívá. Na základě jazykových prostředků, které se při zkoumaných změnách uplatňují, rozlišuje dva základní typy alternací v češtině, konkrétně gramatikalizované alternace (diateze a reciprocita) a lexikalizované alternace. Jádrem práce je podrobný rozbor dvou typů lexikalizovaných alternací, lokativní konverze (kap. 5) a konverze označované podle zasažených situačních participantů jako konverze Nositel děje-Místo (kap. 6). Na základě této analýzy autorka navrhuje originální systém popisu lexikalizovaných alternací pro češtinu sestávající z lexikálních jednotek propojených atributy určujícími typy možných alternací (datová komponenta slovníku) a z obecných pravidel popisujících mapování mezi situačními participanty a valenčními doplněními (pravidlová komponenta slovníku), viz též přílohu práce.

Na práci velice oceňuji přehledný úvod do lingvistických teorií zabývajících se danou problematikou, jejich srozumitelné přiblížení čtenáři a zejména schopnost postihnout nosné momenty jednotlivých přístupů a s úspěchem je přenést do teoretického popisu založeného na FGD. Autorčiny závěry jsou podloženy pečlivou a rozsáhlou korpusovou analýzu jednotlivých sloves.

Autorka v disertační práci zúročila svou dlouholetou odbornou činnost zaměřenou na problematiku valence a popis významu v rámci valenčního slovníku (již její diplomová práce obhájená na FF UK se týkala *Delimitace lexii českých sloves z hlediska jejich syntaktických vlastností*, 2004). Vysoce oceňuji její přínos při budování Valenčního slovníku českých sloves VALLEX (členkou týmu je od r. 2002). S valencí souvisel i její projekt lexikální desambiguace na základě valenčního slovníku Valeval. Problematiky valenčního slovníku se týkal též její grant GAUK *Syntakticko-sémantická klasifikace sloves pro valenční slovník VALLEX*, v jehož rámci byla vypracována metodologie sémantické klasifikace českých sloves na základě projektu FrameNet. Tato metodologie je využívána pro obohacování sémantické informace ve slovníku VALLEX (autorka je spoluřešitelkou projektu GAČR s touto tematikou, 2012-15). V rámci tohoto grantového projektu bude též využit a implementován v disertaci navržený systém popisu alternací ve valenčním slovníku VALLEX. Autorka se úspěšně zapojila i do dalších projektů pracoviště.

Václava Kettnerová se po celou dobu studia projevovala jako velice pracovitá, svědomitá a spolehlivá členka výzkumného týmu. Své studijní úkoly plnila podle studijního plánu samostatně a vždy s předstihem. I přes zdravotní problémy a později mateřskou dovolenou zakončuje své doktorandské studium v předepsané době. Též její odborný přínos, o němž svědčí i 24 odborných publikací (49 citací), je nesporný.

Předkládaná disertační práce i publikační aktivita autorky svědčí o vyspělé vědecké osobnosti a způsobilosti k samostatnému vědeckému výzkumu, který již přinesl řadu původních výsledků.

V Praze dne 10.5.2012

doc. RNDr. Markéta Lopatková, Ph.D.